

The Office Of The Principal and Vice - Chancellor

PROFESA MS MAKHANYA, HLOOHO LE MOTLATSATJHANSELA

YUNIVESITHI YA AFRIKA BORWA

PUO YA KAMOHELO, MOKETE WA LETSATSI LA TSWALO LA DILEMO

TSE 145 LA UNISA

HOLONG E KGOLO YA ZK MATTHEWS, MOAHONG WA THEO VAN

WIJK, KHEMPASENG YA MUCKLENEUK YA UNISA

4 Phupu 2018 ka

09:30

- Motsamaisi wa Mosebetsi: Ngaka Somadoda Fikeni, Motsamaisi wa Diporojeke tse Ikgethileng le moeletsu wa Hlooho le Motlatsatjhansela
- Motlotlehi Ngaka Thabo Mbeki, Tjhansela ya Yunivesithi ya Aforika Borwa, motshehetsi wa Thabo Mbeki African Leadership Institute le poresidente ya mehleng ya Riphaboliki ya Aforika Borwa
- Letona le hlomphehang Naledi Pandor, MP, Letona la Thuto e Phahameng le Thupello

- Mong Sakhi Simelane, Modulasetulo wa Khansele ya Unisa le ditho tsa Khansele ya Unisa tse teng kwano
- Batlotlehi, dikhomishenara tse kgolo le manqosa a teng kwano
- Ditho tsa phethahatso le botsamaisi ba tlatsetso ba Unisa
- Mong. Nkatho, ya emetseng Poresidente ya Unisa National Student Representative Council le ditho kaofela tsa NSRC
- Mong. Mhlungu, Poresidente ya Selekane
- Baemedi ba mmuso wa naha le wa lehae
- Borakgwebo
- Baemedi ba tswang diinstitusheneng tse fapaneng tsa thuto e phahameng
- Barumuwa ba ileng Khonferenseng ya Inbound Economic Modelling and Benchmarking ya 2018, e hlophisitsweng ke ofisi ya Ramotse wa Phethahatso (Executive Mayor) wa Tshwane
- Basebetsi le baithuti ba Unisa, ba kenyeletsang ditho tsa rona tsa Unisa tse mabatoweng ao re ketekang le oona ka sathalaete
- Baetapele ba mekgatlo ya basebetsi
- Baeti ba rona ba re thabisang ka mmimo le tse ding, bao ke utlwang hore ke basebetsi le baithuti ba Unisa
- Bamamedi ba kgethehileng

Ke le dumedisa kaofela ka nyakallo, le ho le amohela ka mofuthu bekeng ena ya mohatsela o moholo Aforika Borwa, selemong sena. Ke tshepa hore diketsahalo tsa letsatsing lena di tla etsa hore re se utlwe serame sena haholo. Le ha ho ntse ho bata jwalo, kaofela ha rona re thabela ho utlwa ditaba tse monate tsa dipula tse nang ka bongata Kapa le ho kgoba matshwafo hore di tla thusa baahi ba porovenseng eo.

Ke sa le mohopolong oo, ha ho bothata hakaalo ho amanya letshwao lena la botjhaba ba Maaforika la ho hlohonolofatsa ho ba teng ha Unisa toropong eo, dilemo tse lekgolo, mashome a mane a metso e mehlano tse fetileng. Unisa le yona e tswelletse ho ba bohlokwa le tlhohonolofatso . Le ha ke na le bonnete ba hore ho fihla ha jwale, kaofela ha rona re tseba nalane e tsebahalang, e kgahlisang ya Unisa, ho bohlokwa ho boela ke phetha hore Unisa ke yona e qadileng Diyunivesithi tsa Stellenbosch le Kapa, hamorao ya ba Diyunivesithi tsa Witwatersrand, Pretoria, Natal (UKZN), Orange Free State (UFS), Rhodes le Potchefstroom (UNW), tseo kaofela ha tsona e neng e le dikholetjhe tse ka tlasa yona. Seo ba bangata ba sa setseng ke hore ha mmuso wa mehleng o ne o leka ho qobella Unisa ho ba institushene ya Mafrikanere feela, insitushene e ile ya hana mme hoo ho ile ha etsa hore ho thehwe Rand Afrikaanse Universiteit, eo jwale e fetoletsweng ho ba University of Johannesburg. Ke rata ho qotsa mantswe a Tjhansela, (moelelong wa puo ena e tshetlehelwang mokete)

ha a re “we owe our being to the hills and the valleys, the mountains and the glades, the rivers, the deserts, the trees, the flowers, the seas and the ever-changing seasons that define the face of our native land” (setso sa rona se hlaloseha ho ya ka tlhaho ya naha eo re leng matswalla a yona). Ke ka hoo diyunivesithi tse ngata tsa Aforika Borwa di atlehileng ka lebaka la Unisa! Kahoo, ke amohela basebetsimmoho kaofela ba teng kwano kajeno, ba tswang diinstitusheneng tseo re sebedisanang le tsona, ka mofuthu – mosebetsi le maikemisetso a rona a tsamaelana!

Ho hlakile hore ho ba teng ha Unisa ho phethahatsa le ho ntshetsapele ditebello tsa batho ba naha ya Aforika. Yunivesithi ena e matlafetse - le ho matlafatswa ke – meloko e mengata ya baithuti, e bonahalang diketeng tse makgolo tsa baithuti ba qetileng dithuto tsa bona ba Unisa, ba emetseng batho ba boemo bo itseng setjhabeng, ba lokelang ho fumanwa maemong kaofela setjhabeng le dikgwebong tsa poraefete lefatshe kaofela, – ba sebeditseng le ho atleha ka bokgabane. Ke nahana hore o tla dumela hore ena ke katleho e makatsang ka ho fetisisa le karolo e bapalwang ntshetsopeleng e etsahalang ka mokgwa o makatsang! Mme ponelopele ya Unisa e ntse e le ho ba “yunivesithi ya Aforika e atlehisang bokamoso ba batho bao e ba sebeletsang” - e fumanehang ho bohle ba amohelang ho kena yunivesithi le ho ikemisetza ho sebeletsa naha le kontinente ya rona.

Bomme le bontate, le ha ho le jwalo, le ha re keteka nalane ya rona e tsebahalang le dintho tse etsahalang ka lebaka la diketsahalo tsa nako e fetileng, ha re se keng ra lebala ka bokamoso boo re bo tsebang boo re ahang le ho bo tataisa jwalo ka ha re bua. Motho a ka kgona ho tshepela kamehong le dinthong tse etsahalang ka lebaka la diketsahalo tsa nako e fetileng, ka nako e itseng pele di lebalwa - mohlomong le ho sebedisetswa ho sireletsa tshebetso e sa ntshetseng bokamoso pele - ho hloka ponelopele le ho dintho tse tsamaellanang le sepheo se itseng ka bokamoso bo kganyang, boo bohle ba nkang karolo ho etsa dintho tse molemo. Ha tseo kaofela di etsahala, dinthong tse etsahalang ka lebaka la diketsahalo tsa nako e fetileng di ka feela.

Ke ka hoo o tla bona hore morero wa rona o tsepame katlehong ya yunivesithi ya Aforika e tshehetsang le ho tataiswa ke phetoho e etsahalang ka maikemisetso le boiqapelo. Sepheo sa Unisa ke ho tataisa thuto le thupello ya boemo bo phahameng, diphuputso, phetoho le ho sebedisana le setjhaba - boemong bo etellang ntjhafatso ya Aforika Borwa le Aforika.

Ho fihlella sena, maikemisetso a rona ke ho sebedisa bokgoni ba bathahaselli ba bangata bao re boneng hore ba rata ho nka karolo kahongbotjha ya naha le kontinente ya rona. Hantlente, ho fapana ha

baemedi ba nang le rona kajeno ho bontsha hantle hore re yunivesithi ya batho le ho sebeletsa batho ka kakaretso, mme re tla sebedisana le motho ofe kapa ofe eo ponelopele ya naha ya rona le batho ba yona e tswelletseng ho tsamaellana le ponelopele ya Unisa kamehla. Le ha Unisa e ka ba monkakarolo e moholo lekaleng la thuto e phahameng la Aforika Borwa, re karolo ya bohlokwa ya thuto e phahameng ya Aforika Borwa, mme mmoho re tlameha ho netefatsa mofuta wa phetoho o tla re isa pheletsong e batlehang ya thuto ya boemo bo phahameng. Ke a dumela hore mosebetsi o sa le mongata, empa ke motlotlo ho bolela hore re qadile ka mokgwa o bonahalang wa nnete wa ho etsa diphetoho tse hlokehang ho netefatsa phetoho eo.

Re ikemiseditse ka matla ho netefatsa hore re sebeletsa dinthong tse etsahalang ka lebaka la diketsahalo tsa nako e fetileng tsa batho ba tlileng pele ho rona, mme “letshwao leo la Unisa” le tla tswella ho etsa hore e tlotlwe kontinenteng le lefatshe ka bophara.

Mme le jwale, re hloka ho keteka e le ka nnete! Ke ka lethabo, le hona ho netefaletswa, ho kgona ho kgefutsa hanyane le ho keteka katleho ya dilemo tse 145 tsa tshebetso le ho nka karolo ka mokgwa o le mong dilemolemo. Re thabile ebile re motlotlo ka matla a sesadi a setjhaba sa bo rona le ho ba tshiya e kgolo ya tshetsopele ya naha ya rona – ya

Yunivesithi ya Aforika Borwa.

Lenanetsamaiso la kajeno le tla fana ka lesedi ka yunivesithi ena e tlotlehang ho feta seo nna ke kgonang ho fana ka sona ka nako e nyane eo ke nang le yona. Ho totobetse hore re motlotlo haholo ho ba karolo ya kamano ena e ikgethang le institushene ena e ikgethang, mme re motlotlo ka hore le lona, ka bonngwe le ha le le bangata, le boela le le karolo ya leeto la rona le dinthong tse etsahalang ka lebaka la diketsahalo tsa nako e fetileng tsa naha ya rona, kontinente ya rona le lefatshe. Re le amohela kaofela ka matsoho a mofuthu mme re tshepa hore ho tla boela ho eba le mekete e meng e tshwanang le oona.

Ke a le leboha.